

Alcoholgebruik in Nederland - Cijfers 2022

De laatste cijfers over alcoholgebruik en alcoholproblematiek onder de volwassen Nederlandse bevolking (18+)

Het jaar 2022

Belangrijkste bevindingen

- In 2022 dronken evenveel mensen als in 2021.
- Alcoholgebruik is het hoogst onder mannen, jongvolwassenen en hoogopgeleiden.
- Vergeleken met 2014 is het aantal mensen dat overmatig drinkt gedaald in 2022.
- Het aantal mensen dat zwaar drinkt schommelt sinds 2014 tussen de 8 en 9%.
- Het aantal mensen dat riskant drinkt is niet veranderd sinds 2016.
- Het aantal mensen met een stoornis in het gebruik van alcohol lijkt licht gestegen sinds 2007-2009.

Opzet van deze infographic

In deze infographic zijn de kerncijfers over het alcoholgebruik van volwassen Nederlanders in 2022 opgenomen. De cijfers komen uit de landelijke Gezondheidsenquête¹ en betreffen: het aantal mensen dat drinkt, het aantal mensen dat zich houdt aan het advies van de Gezondheidsraad, en het aantal mensen dat overmatig en/of zwaar drinkt. Ook zijn in deze infographic cijfers over problematisch drinken opgenomen. Bij problematisch drinken staan de gevolgen van het drinken centraal, niet de hoeveelheid alcohol die wordt gedronken. We maken onderscheid tussen riskant drinken en een stoornis in het gebruik van alcohol. Bij riskant drinken ervaart men problemen door het alcoholgebruik. Dit zijn bijvoorbeeld lichamelijke, mentale of sociale problemen. Riskant drinken wordt vastgesteld met een screener (de AUDIT). Slechts een deel van de mensen die riskant drinken heeft ook een stoornis in het gebruik van alcohol. Deze stoornis wordt vastgesteld met criteria uit het handboek voor psychiaters (DSM) en kenmerkt zich door flinke beperkingen door het alcoholgebruik, zoals controleverlies.

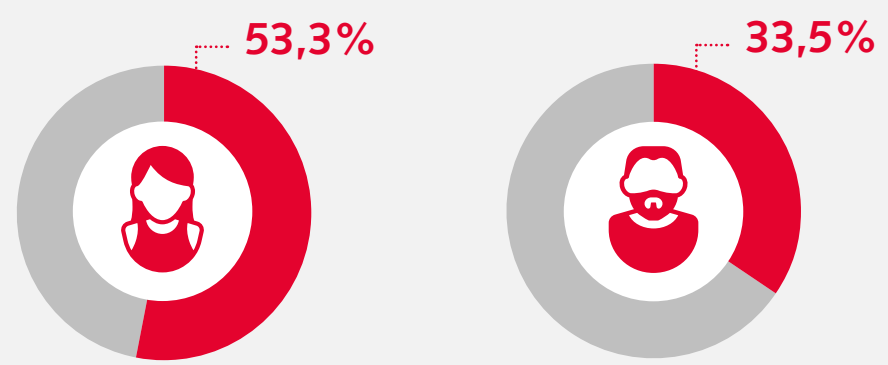
77,5% van de volwassenen drinkt weleens alcohol. Meer mannen (82,8%) dan vrouwen (72,5%) drinken weleens alcohol.

Advies Gezondheidsraad: "Drink geen alcohol of in ieder geval niet meer dan één glas per dag."

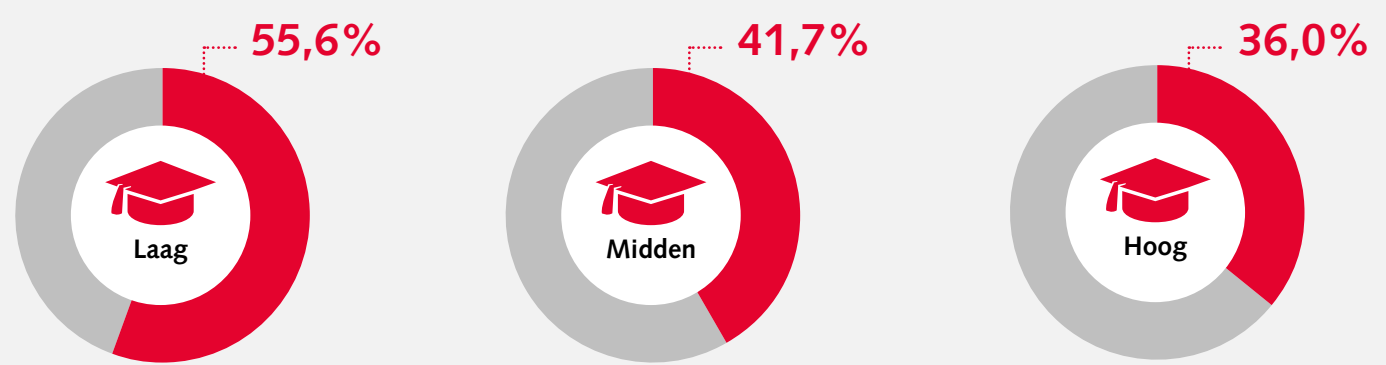
43,5% van de volwassen Nederlanders drinkt niet of maximaal één glas alcohol per dag.

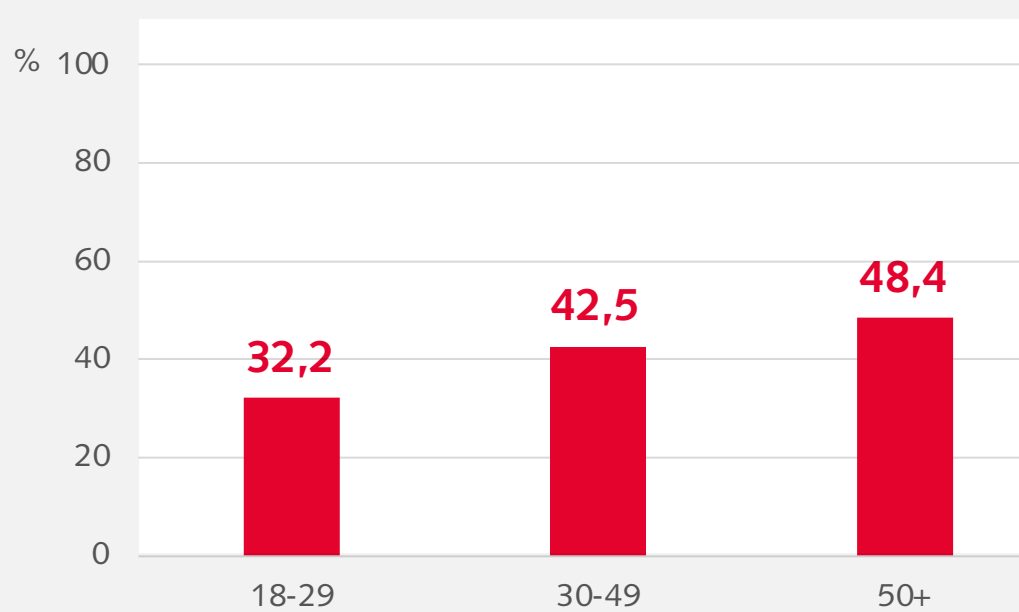
Geslacht
Vrouwen houden zich vaker aan het advies van de Gezondheidsraad dan mannen.

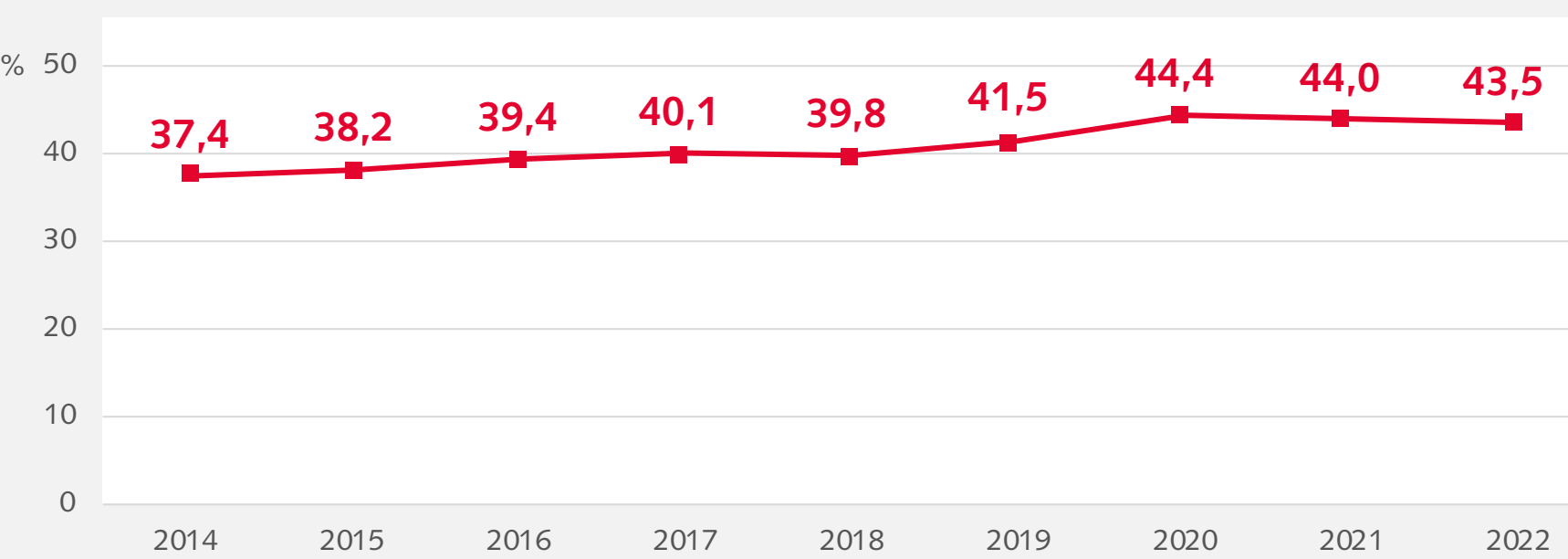
Opleiding
Laagopgeleiden houden zich het vaakst aan het advies van de Gezondheidsraad, hoogopgeleiden het minst vaak.

Leeftijd
50-plussers houden zich het vaakst aan het advies van de Gezondheidsraad, jongvolwassenen het minst vaak.

Verandering over tijd
Het percentage volwassenen dat zich houdt aan het advies van de Gezondheidsraad is gestegen van 37,4% in 2014 naar 41,5% in 2019 en nam in 2020 verder toe naar 44,4%. Sindsdien is dit percentage ongeveer gelijk gebleven.

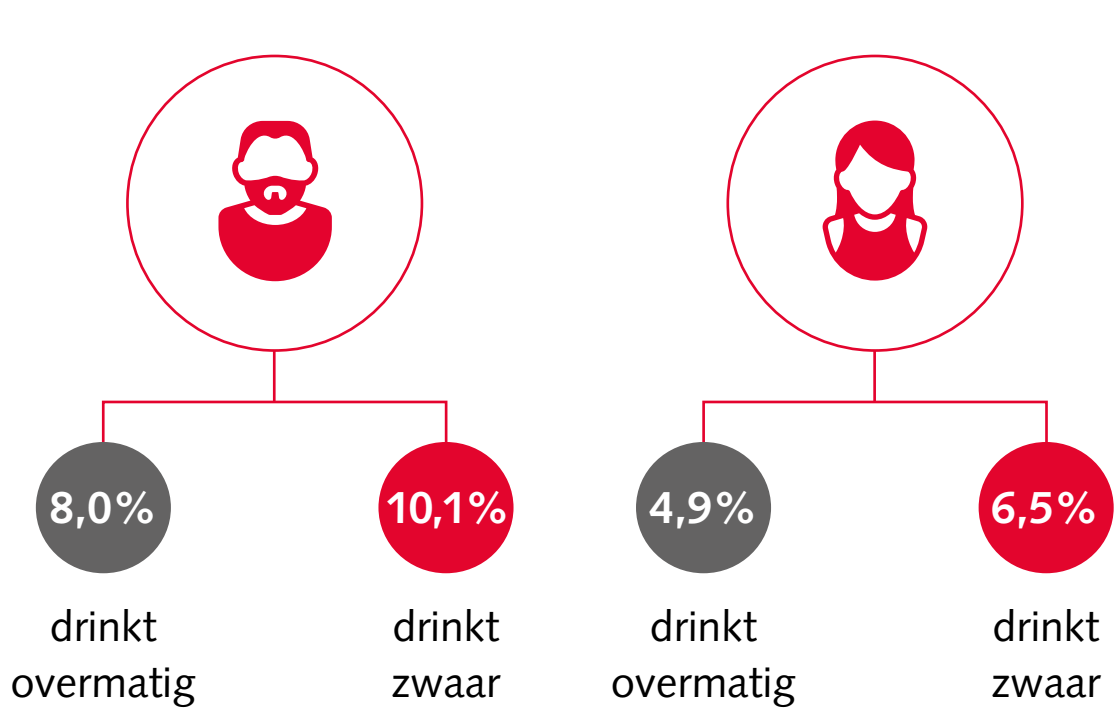
Overmatig drinken & zwaar drinken

Legenda

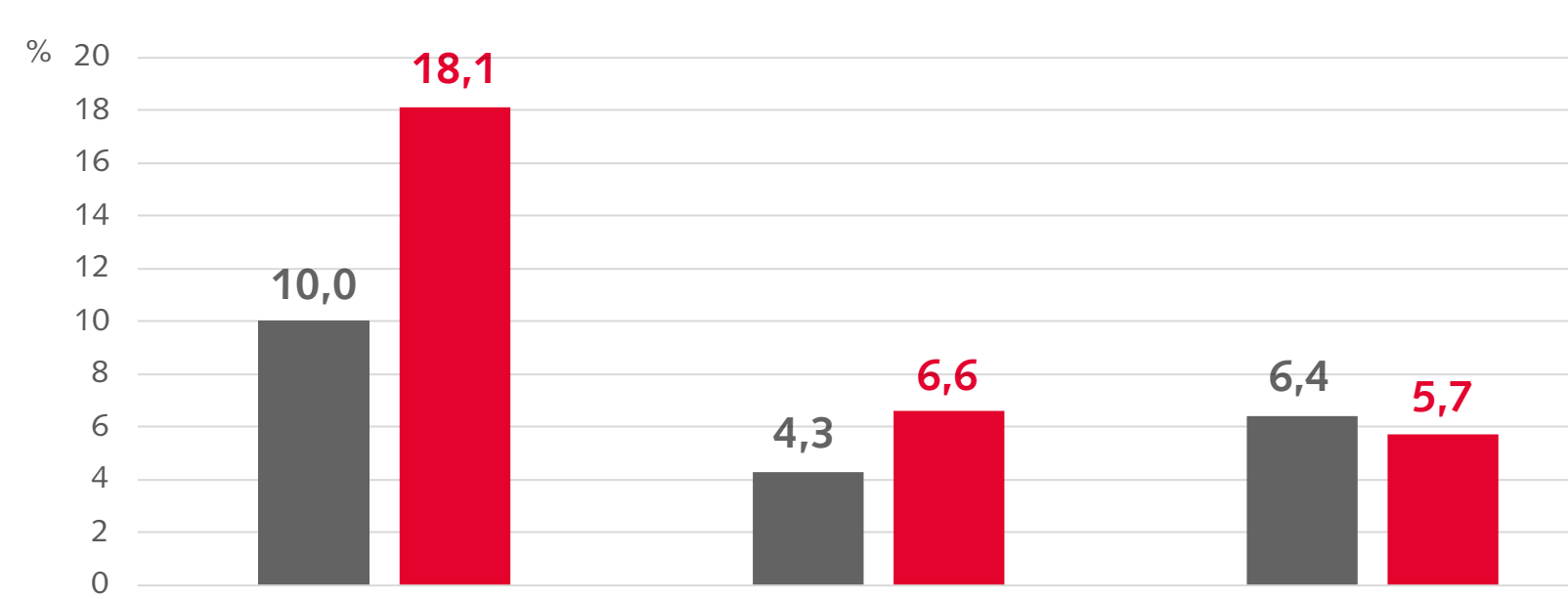
- Overmatig drinken:** het drinken van meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week.
- Zwaar drinken:** het minstens één keer per week drinken van ten minste 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag.

Van de volwassen Nederlanders drinkt 6,5% overmatig en 8,3% zwaar. Er is overlap tussen deze groepen; 3,8% van de volwassen Nederlanders drinkt overmatig én zwaar.

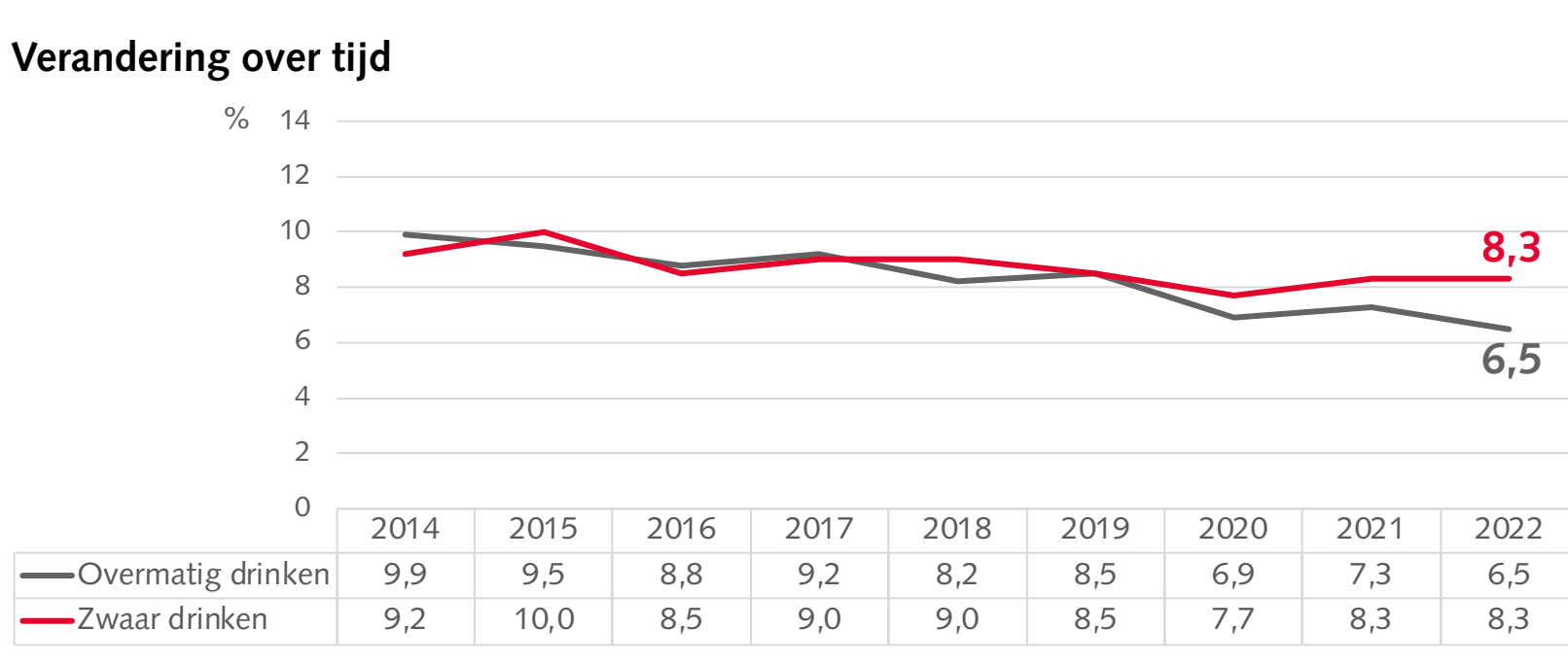
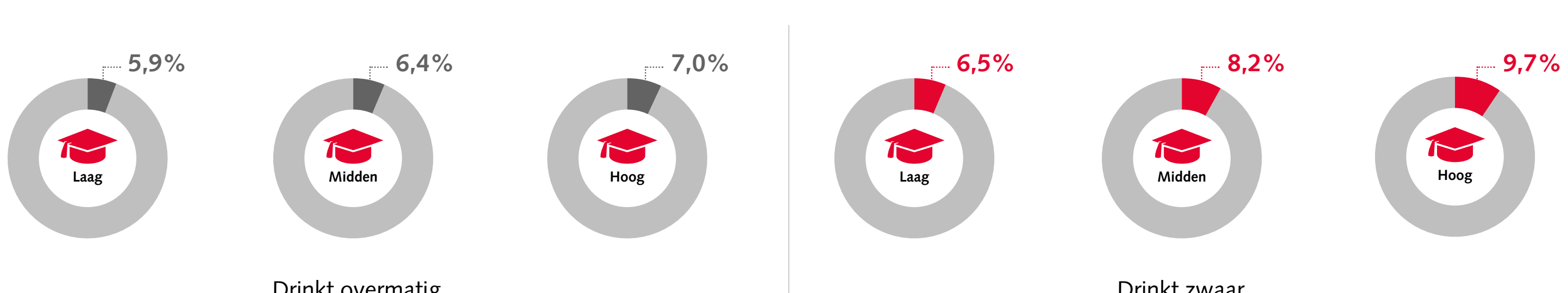
Geslacht
Mannen drinken vaker overmatig of zwaar dan vrouwen.

Leeftijd
Jongvolwassenen (18-29 jaar) drinken het vaakst overmatig en zwaar. 30-49-jarigen drinken het minst vaak overmatig. Voor zwaar drinken is het verschil tussen 30-49-jarigen en 50-plussers klein en niet significant.

Opleiding
De verschillen in overmatig drinken naar opleiding zijn klein en niet significant. Bij zwaar drinken zijn wel verschillen naar opleiding zichtbaar: laag opgeleiden drinken het minst vaak zwaar en hoogopgeleiden doen dit het vaakst.

De doelstelling van het Nationaal Preventieakkoord is een daling van zowel overmatig als zwaar drinken onder volwassenen naar 5 procent in 2040.

Het percentage overmatige drinkers is gedaald van 9,9% in 2014 naar 8,5% in 2019 en is in 2020 verder gedaald naar 6,9%. Sindsdien is het aantal overmatige drinkers rond dit percentage blijven schommelen. Zwaar drinken blijft sinds 2014 schommelen rond de 8 à 9%.

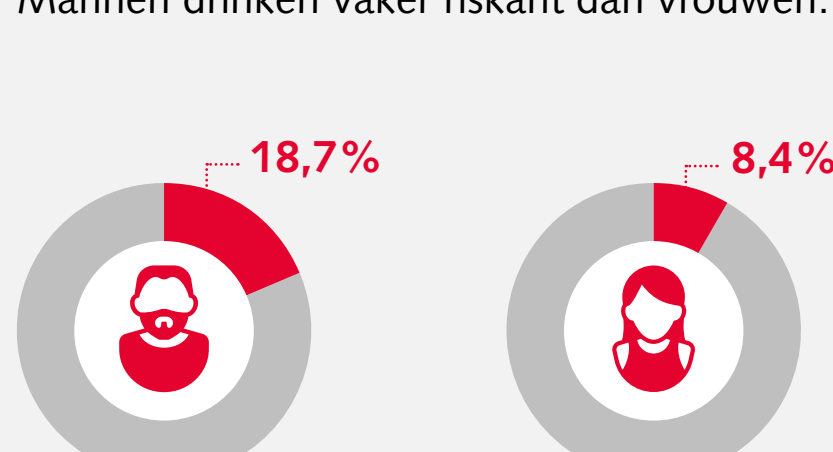
Risikant drinken

Definitie
Zoveel drinken dat er problemen worden ervaren door het drinkgedrag, bijvoorbeeld verplichtingen niet na kunnen komen, spijt hebben van het alcoholgebruik of van anderen het advies krijgen om minder te drinken. Riskant alcoholgebruik is vastgesteld in de aanvullende module middelen van de Leefstijlmonitor met behulp van de Alcohol Use Disorders Identification Screening Test (AUDIT)². De AUDIT bestaat uit vragen naar alcoholconsumptie en voorvallen rond alcoholgebruik. Een score van 8 of meer wijst volgens de WHO op riskant en schadelijk drinkgedrag (riskant drinken)³. Een hogere score kan duiden op ernstigere problematiek, zoals een alcoholstoornis.

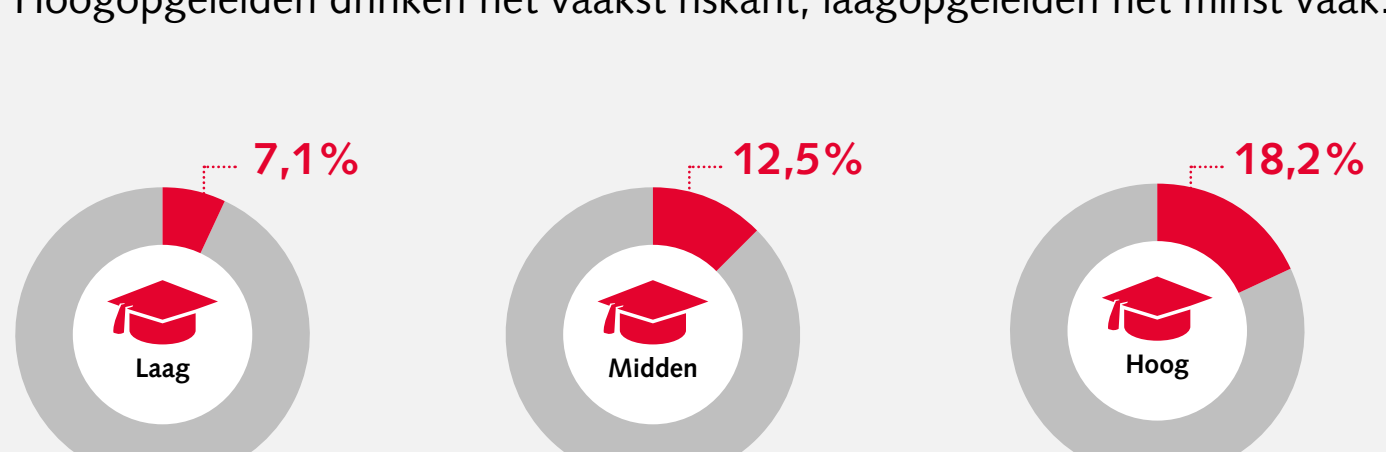
13,5% van de volwassen Nederlanders drinkt riskant.

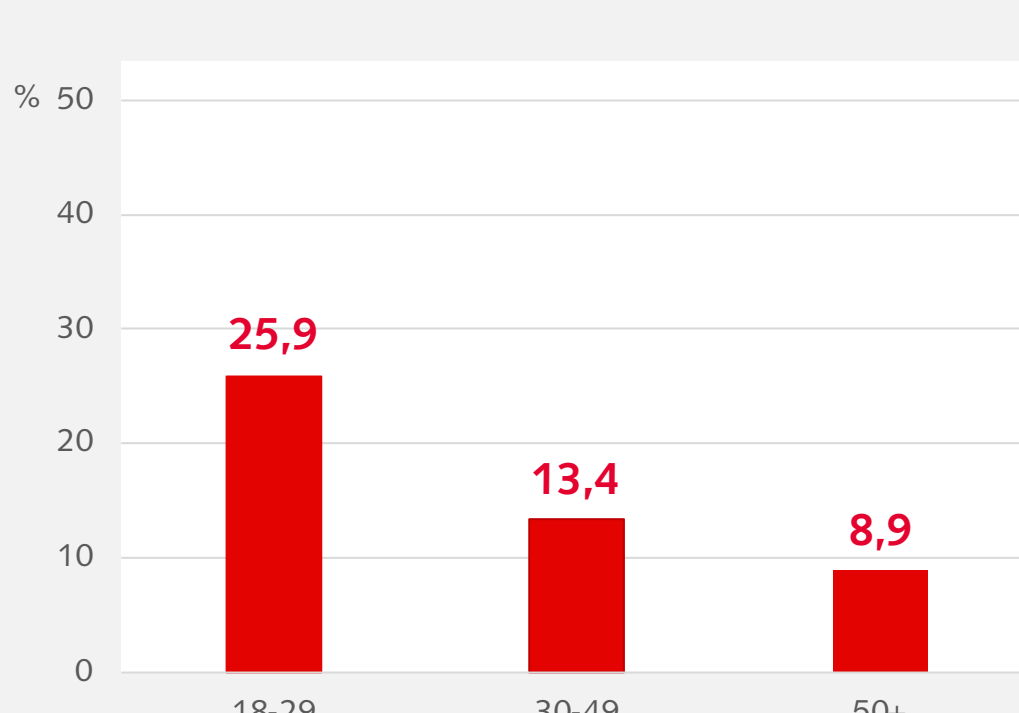
Geslacht
Mannen drinken vaker riskant dan vrouwen.

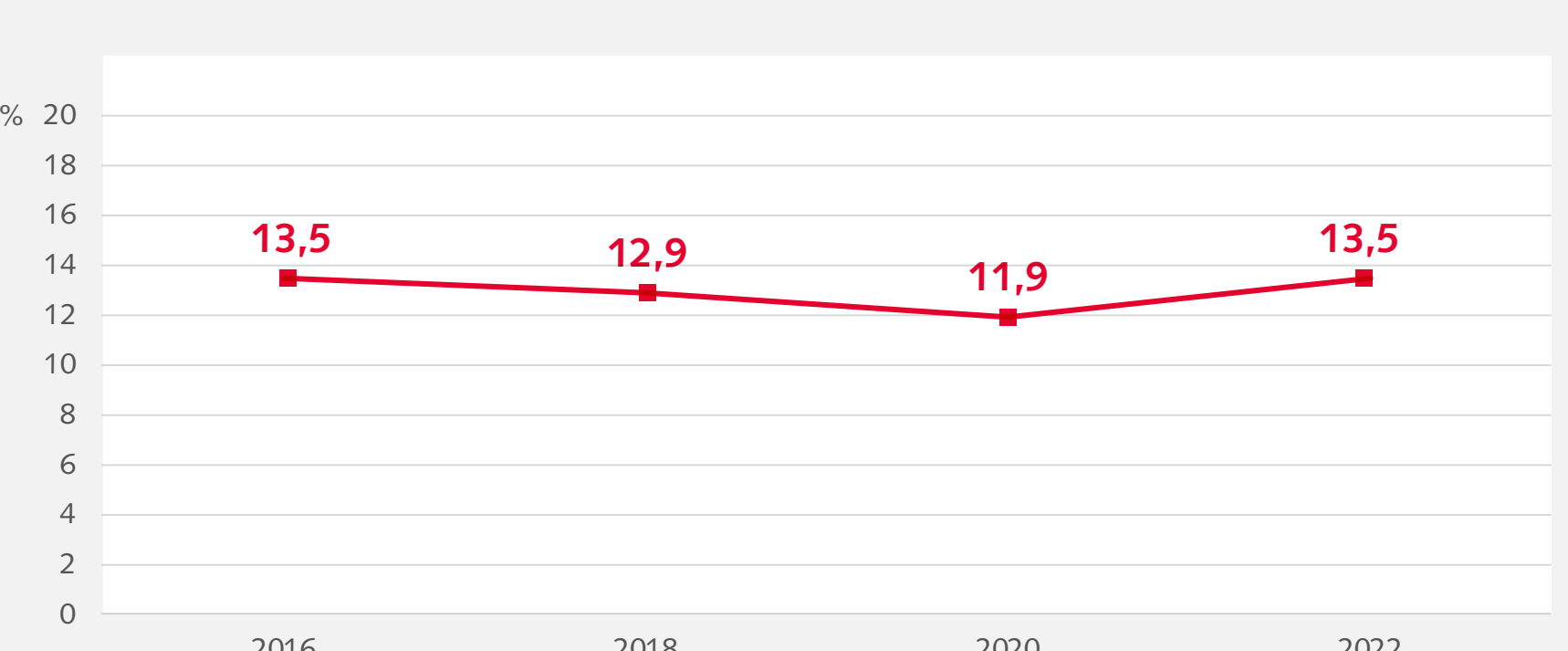
Opleiding
Hoogopgeleiden drinken het vaakst riskant, laagopgeleiden het minst vaak.

Leeftijd
Jongvolwassenen (18-29 jaar) drinken het vaakst riskant, 50-plussers doen dit het minst vaak.

Verandering over tijd
Het percentage volwassenen dat riskant drinkt was lager in 2020 dan in voorgaande jaren, maar is in 2022 weer toegenomen naar 13,5%. Mogelijk speelde de coronapandemie een rol in deze tijdelijke daling.

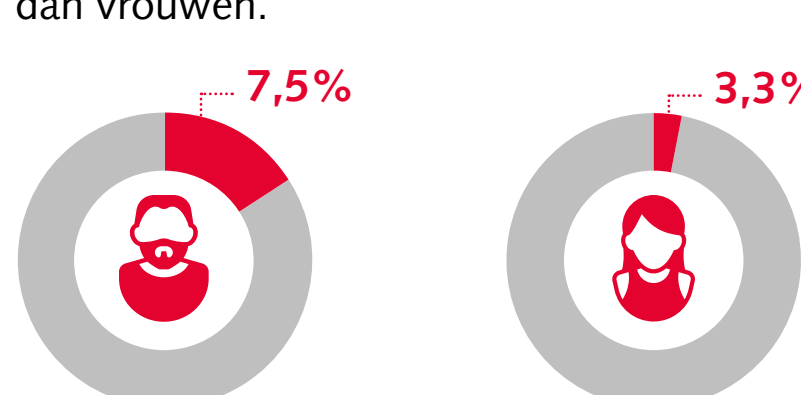
Stoornis in het gebruik van alcohol

Definitie
Een stoornis in het gebruik van alcohol (hierna: alcoholstoornis) wordt volgens de DSM gekenmerkt door een patroon van problematisch alcoholgebruik dat leidt tot beperkingen zoals controleverlies, onthoudingsverschijnselen of het opgeven van sociale activiteiten. Hieronder worden de cijfers uit 2019-2022 gepresenteerd. De cijfers laten zien hoe vaak een DSM-5 alcoholstoornis voorkomt onder volwassenen (18-75 jaar) in Nederland. De cijfers zijn afkomstig uit de landelijke NEMESIS-3 studie⁴. In deze studie is een DSM alcoholstoornis bepaald met een klinisch instrument (de Composite International Diagnostic Interview; CIDI) dat door getrainde interviewers zonder klinische achtergrond kan worden afgenomen.

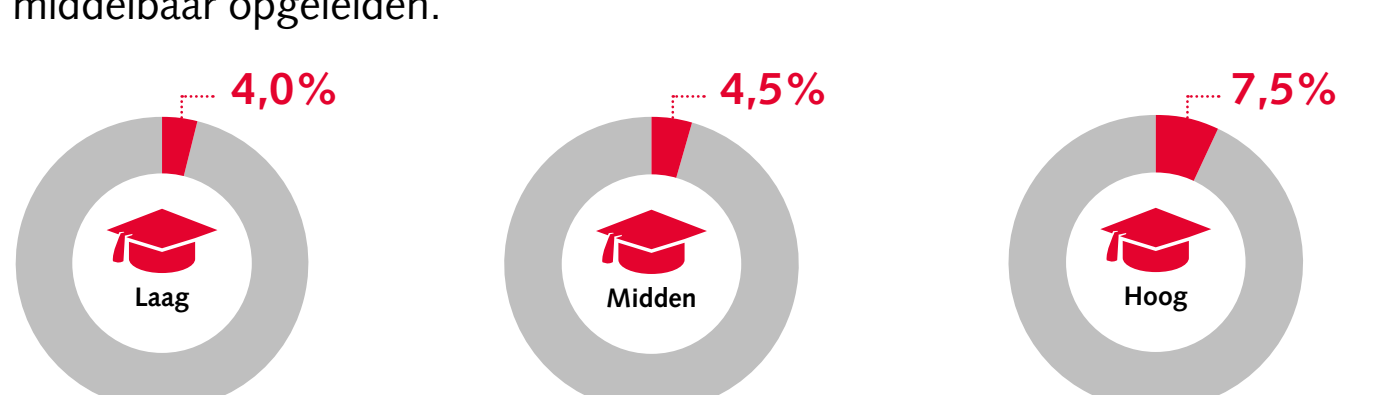
5,4% van de volwassen Nederlanders heeft een alcoholstoornis.

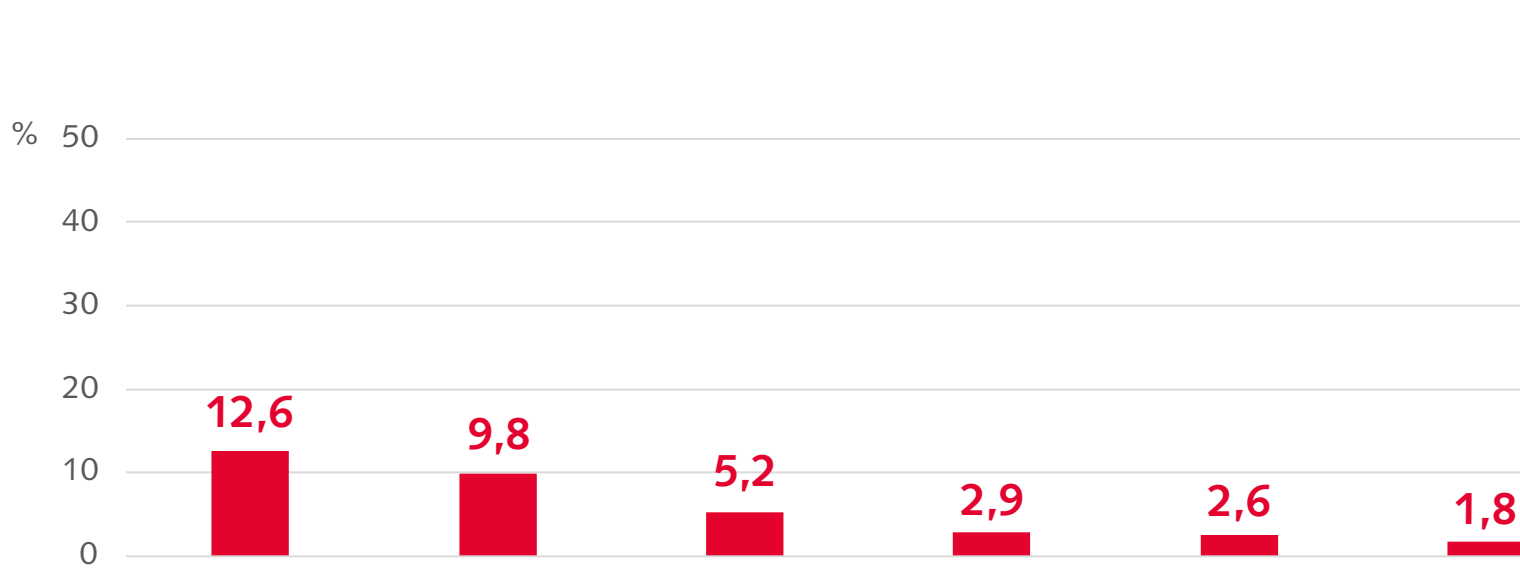
Geslacht
Mannen hebben vaker een alcoholstoornis dan vrouwen.

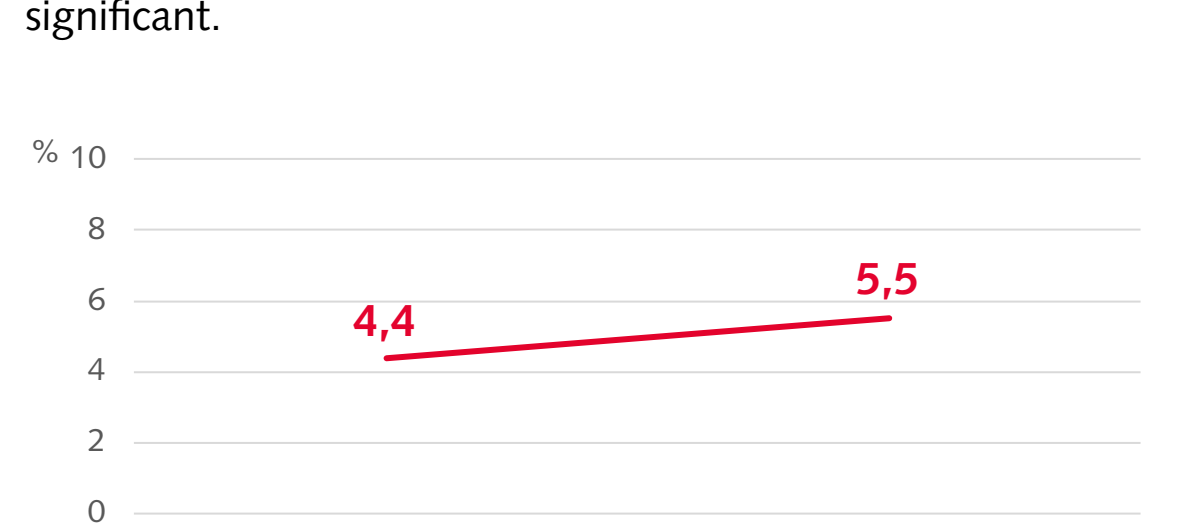
Opleiding
Hoogopgeleiden hebben vaker een alcoholstoornis dan laag- en middelbaar opgeleiden.

Leeftijd
Het voorkomen van een alcoholstoornis neemt af met het stijgen van de leeftijd.

Verandering over tijd
Het voorkomen van een DSM-IV alcoholstoornis onder volwassenen (18-64 jaar) lijkt licht toegenomen van 4,4% in 2007-2009 naar 5,5% in 2019-2022. Dit verschil is niet significant.

Invloed corona
Het voorkomen van een alcoholstoornis was tijdens de coronapandemie lager dan in de periode vóór de pandemie. Als we ons bij het berekenen van de trends beperken tot de periode vóór de coronapandemie, dan blijkt er wel een significante toename in het voorkomen van een alcoholstoornis. Namelijk van 4,4% in 2007-2009 naar 6,3% in de periode november 2019 tot medio maart 2020.

Bronnen

- Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM en Trimbos-Instituut.
- LSM-A Midden/Leefstijlmonitor, Trimbos-instituut i.s.m. RIVM en CBS.
- World Health Organization, Babor, Thomas F., Higgins-Biddle, John C., Saunders, John B. & Monteiro, Maristela G. (2001). AUDIT: the alcohol use disorders identification test: guidelines for use in primary health care, 2nd ed. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/67205>.
- Ten Have, M., Tuithof, M., van Dorsselaer, S., Schouten, F., de Graaf, R. (2022). NEMESIS. De psychische gezondheid van de Nederlandse bevolking. Geraadpleegd op 3 mei 2023, van <https://cijfers.trimbos.nl/nemesis/>. Trimbos-instituut, Utrecht.